

NARODNI LIST

Glasilo narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Ček. račun št. 12853
O Cene inšeratom po dogovoru. O
Rokopis se ne vračajo. - Reklama-
cije (nezaprte) so poštnine proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 1:25, četrtletno
Din. 3.75, polletno Din. 7:50, celoletno
Din. 15. Izven SHS 20 Din. Naročnina
se plačuje naprej

Štev. 21

V Mariboru, v petek 6. oktobra 1922.

Leto I.

Pred novim zasedanjem narodne skupščine.

Za 20. oktobra bi imela biti sklicana narodna skupščina po pamesečnih počitnicah k ponovnemu zasedanju. Sicer prihajajo baš te dni iz Beograda vesti o krizi v vladi, o odstopu vlade itd. Radikalna stranka je na kongresu v Somboru obsodila, da se radikali družijo v vladi z demokrati in je zavtevala razpis novih volitev za narodno skupščino. Zdi se pa, da staremu lisjaku Pašiču ni veliko za te sklepe svoje stranke, in kakor pravijo novejši vesti iz Beograda, so vsi radikalni ministri proti temu, da bi vlada sedaj odstopila, zlasti še, ker je naš zunanjepolitični položaj z ozirom na dogodke v Turčiji in na Grškem precej nejasen in nevaren. Ološčičev glede odstopa vlade bo padla dne 10. t. m., ko bo imel sejo glavni odbor demokratske stranke, ki bo sklepal o tem, ali demokrati še ostanejo v vladi ali ne in ki bo tudi rešil spor v stranki sami, to je spor med prvakoma stranke Davidovičem in Prihličičem.

Vsekakor pa stojimo pred sklicanjem narodne skupščine, ki bo imela v prihodnjem zasadanju rešiti velike in nujne naloge. Ne le da mora zadovoljiti naše uradništvo, ki tone v brezno obupa pod težo draginje; pred našimi poslanci stoji tudi velika gospodarska vprašanja. Tu je predvsem problem naše valute, izboljšanje naših financ. Zlasti pa bo zadel naša poslance naloga, načeti in rešiti vprašanje neodložljivih in nujnih kme-

tijskih zakonov. Pripravljene so načrti za zakon o zavarovanju kmetijskih pridelkov za slučaj ujm (toče, povodnji itd.), o zavarovanju živine za slučaj kužnih bolezni itd. To sta dva velika in nujna zakona, ki morata čimprej biti obravnavana in sprejeta v interesu našega kmetijskega ljudstva in na katera naše napredno kmetско prebivalstvo z veliko nestrpnostjo čaka. Enako važno je tudi vprašanje kmetijskih delavcev za slučaj bolezni, nezgod, starosti in onemoglosti. Kmetijski delavci so sestavni del naše vasi in je kmet na njih prospevanju in dobiti istotako interesiran kakor na prospevanju svojega lastnega gospodarstva.

Veliko za naše narodno gospodarstvo važnih ukrepov in odredb se je s strani raznih ministrov doslej izdalo brez sodelovanja interesiranih gospodarskih krogov. Ena najnujnejših nalog naših narodnih ljudskih zastopnikov v narodni skupščini je, da nemudoma zahtevajo od vlade imenovanje gospodarskega sveta, sestojčega iz najboljših strokovnjakov vseh strok narodnega gospodarstva. Ta gospodarski svet mora stati vladi trajno ob strani pri vseh važnih ukrepih, ki se tičejo gospodarskega življenja. Sklepe gospodarskega sveta mora vlada reševati in se po njih ravnati. Sestava in sklicanje sveta pa je ena izmed prvih nalog, katere izvršitev mora narodna skupščina od vlade zatevati.

Politični pregled.

Občina Libelče na Koroškem je bila dve leti sem pod Avstrijo, dasi je popolnoma slovenska. Pred mesecem dni pa jo je razmejitvena komisija prisodila Jugoslaviji. V soboto 30. septembra se je izvršila uradna predaja. Ljudstvo je veselja jokalo in za nedeljo 1. t. m. si je napravilo veliko domačo slavnost. Na slavnosti navzoč je bil tudi narodni poslanec dr. Kukovec in je na ljudstvo spregovoril tople pozdravne besede.

Položaj na bližnjem vzhodu se je zadnje dni nekoliko zboljšal. Turki so uvideli, da se volji Angležev ne bodo mogli z uspehom protiviti in so pripravljene, se z Grki pogajati za sklep miru. Sklenilo se je med Turki in Grki premirje in v torek se je v Mudanji (mesto v Mali Aziji) pričela mirovna konferenca, na kateri so seveda zastopane tudi Anglija, Francija in Italija.

Na Grškem se je v zadnjem tednu izvršila velika revolucija. Armada in mornarica sta se spuntali in zahtevali odstop dozdajnega kralja Konstantina in njegove vlade. Konstantin je videl, da je velika večina naroda proti njemu, je odstopil in odpotoval iz Grške. Kralj je postal njegov sin Jurij.

Ustanovitev nemške stranke v Mariboru. Torkova številka novosadškega »Deutsches Volksblatt« prinaša na uvodnem mestu siedečo brzojavko iz Maribora, datirano z dne 23. sept.: »Izpolnila se je dolgotrajna želja nemškega prebivalstva v Sloveniji. Pokrajinska uprava v Ljubljani je na prošnjo nekaterih širok Slovenije znanih Nemcev dovolila ustanovitev nemškega društva za Slovenijo. Društvo se imenuje: »Politischer und wirtschaftlicher Verein der Deutschen in Slowenien«. Sedež društ. je Maribor. »Deutsches Volksblatt« kot lojalen, protišo-

vinističen list dosledno piše le »Marburg«. Op. ured.) Kakor dojučajno pravila, ima društvo nalogo, v političnem, narodnem in gospodarskem smislu probujati Nemce v Sloveniji in varovati njihove narodne in gospodarske pravice po načelu »Staatstreue und Volkstreue«. Društvo bo skušalo zagotoviti vsem stanovom gospodarski napredek, kakor je sploh glavni namen novega društva dobiti Nemcev v Sloveniji. Definitivna ustanovitev društva se bo izvršila prihodnje dni. — »Deutsches Volksblatt« pozdravlja ustanovitev nemške politične stranke v Sloveniji v posebnem članku, s katerim se bomo pečali v jutrišnji številki, ko bomo zavzeli k temu političnemu dogodku, ki ga je sicer bilo pričakovati, svoje načelno stališče.

Gibanje ruskih monarhistov. V drugi polovici oktobra se vrši v Franciji drugi ruski splošnomonarhistični kongres. Kakor doznava »Ruks«, se bodo na tem kongresu rešila vprašanja, ki sedaj cepijo vrste ruskih monarhistov, med njimi vprašanja prestolonasledstva, vodstva monarhistične vstaje in bodočega programa monarhistične organizacije. Največ preglativje dela monarhistom nejasni zakon o prestolonasledstvu. Nekateri skupine se vestno drže teh predpisov (legitimisti), druge pa so za svobodno izvolitev carja. Na ruski prestol upajo štirje kandidati: Ciril Vladimirovič, Dimitrij Pavlovič, Nikita Aleksandrovič in Nikolaj Nikolajevič. Največ izgledov ima za slučaj, da bi bila v Rusiji vzpostavljena monarhija, znani ruski vojskovodja Nikolaj Nikolajevič. Za njegovo kandidaturu bi se mogle zediniti vse monarhistične skupine, njega so priznali cerkev, armada in kozaki. General Wrangel mu je izrekel pokorščino. K skupini Nikolaja Nikolajeviča spada tudi

zemskij sabor v Vladivostoku, kamor je odpotoval v posebni misiji general Lovički.

Vstaja v južni Albaniji? Rimska »Nazione« doznava, da je v južni Albaniji zopet izbruhnila vstaja. Uporniki so premagali vladne čete ter poplivali vso pokrajino. Iz Valone je prbežalo v Italijo mnogo vladi zvestih Albancev. (Nedvomno je to zopet kaka pobožna želja Italijanov, katerim razmere v Albaniji ne prijaajo! Op. ured.)

Iz naše stranke.

V Prevaljah se je vršil 1. t. m. sešatek demokratskih zaupnikov. Po poročilu poslanca dr. Kukoveca, ki je prvič prišel med Prevaljčane, se je izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev demokratske organizacije za Koroško s sedežem v Prevaljah. Na čelu odbora so gg. Štefan Kralj, pos. v Dolgem brdu, Fr. Lahovnik, pos. v Prevaljah in dr. Dušan Senčar, notar v Prevaljah. Čez nekaj tednov se vrši ustavnovni občni zbor.

Domače vesti.

Žalostno poglavje. Prejeli smo: Neki večer stopim po opravih v neko gostilno. Vidim več vojakov in civilnih oseb, ki se ločeni v gručice vsaka po svojem stanu pri svoji mizi po svojem zabavajo. Po sprejetem prvem utisu se mi zdi, da se vsi v prijateljskem razpoloženju med seboj sporazumejo. Pa temu ni bilo tako. Od neke vojaške mize se vzdigne mlad srbski vojak, stopi k meni ter me vpraša: »Zakaj Slovenec mrzi Srbina? — Ljubše bi mi vendar bilo, da sem pod Madžarsko ali Avstrijo, kakor tukaj, kjer sem mislil najti svoje brate, kakor so me doma učili, kjer pa vidim, da nas mrzijo« itd. Sramoval sem se po teh besedah, s katerimi se brat čez brata pritožuje; pomiril sem mladega, mirno in spodobno se obnašajočega vojaka ter mu stisnil roko, kakor da bi ga hotel prositi odpuščanja. Vrnivši se čez nekaj minut zopet na svojo pot, sklenil sem, Vam vposlati te vrstice. Ne vmešavam se v vojaški življenj. itd. pa morda bi bilo umestno naprositi garnizijsko poveljništvo, da bi se med vojniki v šoli upeljal tudi intenzivnejši pouk o primerni oliki v svrhu razširjanja in utrjenja večje bratske ljubezni in medsebojnega spoštovanja ter skrbelo, da se ono večjemu delu Slovencev prirodno zabavljanje čez vse, kar ni njegovega — zatre in slovenskemu vojaku raztolmači stališče, ki ga zavzema v Jugoslaviji. Jačenje sloge, posebno med vojniki različnih plemen, je neprecenljive vrednosti za bodoči trdnosti obstoj naše države. — In več menda ne bo treba pridjati tem vrsticam:

Rečiška požarna bramba je slavila 40letnico svojega obstanka dve nedelji na Tavčarjevem vrtu. Svirali sta dve godbi.

Ivan Kavčnik. V Ljubljani je umrl minolo soboto predsednik višjega deželnega sodišča Ivan Kavčnik, eden najodličnejših pravnikov in organizatorjev sodne oblasti v Jugoslaviji. Pokojnik je bil mož idealne delavnosti in vestnosti, neumoren kakor nralja. Pred par tedni je prišel ves premočen v urad in ves dan predsedoval sejam višjega deželnega sodišča. Pri tem si je nakopal mrzlico, ki ga je spravila v prerani grob. Bodi mu zemljica lahka.

Vrnitev jugoslovenskih ujetnikov iz Rusije. Češkoslovaška misija v Moskvi je obvestila našo vlado, da je dobila od sovjetskih oblasti dovoljenje za repatriiranje jugoslovenskih podanikov iz Rusije. Prvi transport obsega 150 naših državljanov, ki odpotujejo preko Odesa v domovino.

Jesenska dirka. Lepo je bilo, lepo, res lepo, gledati lične konjičke v ravno tako ali še bolj lični upregi tekmovali za prvenstvo. Skoro se ti je zdelo, kakor da se najurnejše brihke živali zavedajo svoje zmage; z nekakim ponosom so po diru izmajevale glave in si popravljale grivo s spretnim vratnim dvigom. Kaj šele gospodje dirkači. Oči so švigale radostne bliske liki zmagonosni Spartanci ob olimpijadah. Ves svet se je sukali okoli njih in srečnim si se smel šteti, ako se te je pogled g. dirkača zmagovalca mimogrede dotaknil, kaj šele, kdor je zamogel oziroma smel z njim govoriti. Pa kakor povsod na svetu, se je srečala tudi tukaj sreča v nesreči, veselje z žalostjo. Ker pri vsaki tekmi je moral biti nekdo zadnji in ljudje so rekli, da pecivo vozi, dasi spada tudi med najboljše. Enemu gospodu pa, ki je bil prvi od zadev v občutnem osamljenju, so gledalci ploskali ali iz sočutja ali iz nagajivosti, to je pač dotičnik sam najboljšo občutil, gotovo pa to ni bilo dobro. Nekaj pa je treba pribiti Prepigosto so klical reditelji »achtung!« in »zurück«, »ruhig«, pozor pa se je le slišalo na enem kraju in še to redko kdaj. Znana slabost naših ljudi — tudi intelligence je — da preradi kramlajo nemški. Če le naletijo na človeka, ki diši malo po »nemškem« Mariboru iz preteklih dni, pa že omolkne slovenski in zaglasi nemški jezik, dasi srečenec dobro slednjega razume. To se je tudi tak dan pokazalo. In ljudje potem pravilno trdijo, da se v Mariboru več govori nemški nego slovenski. V gostilniških šotarih ob gozdu (posebno v prvem od tribune) pa sploh nisi dobil slovenskega odgovora. Vedno nekaj popraviti.

Mestni občinski svet v Celju je v svoji seji 2. t. m. ostro obsodil gonjo zoper ustanovitev upravnega sodišča v Celju. Izjavil je, da ja pripravljen storiti vse, kar je potrebno in v danih razmerah možno, da se upravno sodišče namesti v Celju, zlasti glede uradnih prostorov in stanovanj za oseboje.

Smrt istrskega narodnega delavca. Dne 21. pr. m. je umrl v Pazinu tamkajšnji trgovec Anton Bartoš, ugleden in velezasluzen naroden delavec. Bartoš je sodeloval v vseh narodnih društvih in institucijah v Istri ter tudi sam mnogo storil in dosegel za tamkajšnjo našo narodno stvar. Naravno je, da so ga radi tega Italijani neprestano preganjali in lansko leto so ga vlaknili tudi v ječo, kjer je prebil več mesecev ter si tudi nakopal bolezen, kateri je sedaj podlezel. Bodi narodnemu borcu in mučeniku lahka neosvobojena istrska zemlja.

Družba sv. Cirila in Metoda svojim podružnicam. Veliko je še CM podružnic, od katerih še do danes nismo prejeli ne izkazov odborov, niti računa. Vse tiste prosimo in opominjamo, da skličejo občne zbere, izvolijo odbore in poberejo še pred zaključkom leta članarino. Poučene so po večini vse naše podružnice o velikem pomenu, ki ga ima naša družba, ter tudi o ogromnem delu, ki ga vrši. Zato pričakujemo z vso zanesljivostjo, da bodo podružnice zopet pričele plodonosno delovati v korist in blaginjo našega celokupnega naroda. Družba apelira na narodno zavest in rodoljubno požrtvovalnost vse-

za narodnega občinstva. Dela je mnogo, delavci kje ste?

m Aretirana tatinska družba. V toči od 10. na 11. avgusta je bilo ukradelo iz prodajalne konzumnega društva v Štoreh razno blago v skupni vrednosti 21.430 kron. Dne 14. septembra je bil izvršen vlom v trgovino Rudolfa Dergana v Laškem, kjer je padlo tatom v roke blaga za 25.100 K. Dva dni pozneje so tatje obiskali trgovca Berzarija ter odnesli za 35.000 kron blaga. Oblasti so uvedle vsestransko zasledovanje. Skupnemu naporu orožništva in policije se je končno posrečilo spraviti celo tatinsko družbo, ki je izvršila te vlome, pod ključ. Orožništvo v Rogoški Slatini je aretiralo nekega Simona P., njegovo ženo Ano, nadalje Jakoba D. in Henrika H., pri katerih se je našlo mnogo blaga, ki poteka iz teh tatvin. Vsi so bili izročeni sodišču.

m Nadležen tujec. Importirano delavstvo se pri nas nič kaj posebno ne obnese. Navadno se nahajajo med temi „strokovnjaki“ tudi temni elementi, ki v domovini ne „najdejo“ več primerne posla. Tako smolo je imela tudi tovarna „Kristal“ z nekim avstrijskim steklarjem Leopoldom F. Prenočeval je skupno z ostalimi delavci. Večkrat pa so tem izginile razne stvari, toda tatu nisu mogli nikdar izslediti. Importirani „Poldek“ pa je šel še dalje. V svoji ožji domovini vaju raznih stavk, je skušal tudi pri trdki „Kristal“ vprizoriti nekaj takega. Sivar pa se ni obnesla in prišel je v dotik s policijo. Pri tem pa so iztaknili pri njem razne predmete, ki jih je ukradel svojim tovarišem in službodajalcu. Izročen je bil sodišču, kjer bo sprejel zaslužen plačilo, potem pa bo v varnem spremstvu odromal preko meje.

— Novi 100 in 1000 dinarski bankovci. Pred par dnevi so prinesli nekateri listi vest, da bo Narodna banka izročila v kratkem v promet nove v Ameriki izdelane 100 in 1000 dinarske bankovce. Kakor doznavamo sedaj, vest ne odgovarja docela resnici, ker ti bankovci še sploh niso natisnjeni. Narodna banka je prejela doslej iz Amerike samo 10 dinarske bankovce, katere je že izročila v promet, za 100 dinarske je prejela sedaj komaj vzorce, za 1000 dinarske pa je poslala v Ameriko šele načrte. Nove bankovce bodo torej morali preje še natisniti in pridejo v promet šele prihodnje leto.

— Obveščanje o smrti ali težki obolenosti vojakov. Vojni minister je izdal ukaz, da morajo vojaške komande v slučaju smrti ali obolenosti vojakov brzojavno obvestiti občino, v kateri živijo vojski umarlega ali obolenega vojaka. Občine morajo rodbino protokolarno obvestiti, da lahko event. brzojavno zaprosijo za odložitve pogreba do njih prihoda.

— Amerikanska mast. Kakor poročajo iz Dalmacije, prispje te dni v Split večja množina amerikanske masti, ki bo 30 K pri kg cenejša kakor pa je naša domača!

— Smrtna koša. V Ljubljani je umrl v nedeljo zvečer kanonik dr. Josip Gruden, znan zgodovinar ter avtor znane Mohorjave knjige »Zgodovina slovenskega naroda«. Naj počiva v miru!

— Za izboljšanje obmejnega šolstva. Vsled poziva nar. poslanca dr. Kukovca je Višji šolski svet naročil okrajnemu šolskemu svetu v Slov. Gradcu, da pošlje na vse obmejne šole zanesljive, dobre, starejše učne moči. Nadomestek dobi od Višjega šolskega sveta.

— Ubegli veleizdajnik. V Subotici je nedavno končal velik proces proti večjemu številu madžarskih veleizdajnikov. Med njimi je bil tudi dr. Velgy, ki je bil obsojen na pet let težke ječe. Radi bolezni mu je bilo dovoljeno, da prebiva do pravomočnosti sodbe v svojem privatnem stanovanju pod policijskim nadzorstvom. V nedeljo pa je nemadoma in skrivaj pobegnil na Madžarsko. Imel je več pomagačev pri begu.

m Naša časopisna podjetja so poverila oficijelno pravo za akvizicijo inseratov za »Tabor« in »Narodni list« g. Jošku Kavčiču, na kar opozarjamo vse gg. trgovce, obrtnike itd. ter druge interese.

— Šole za nepismene vojakke. Hvalevredna je skrb, katero naša vojaška oblast posveča analfabetizmu v vojski.

Sicer bo treba še mnogo preosnov, da bo vojašnica postala tudi prosvetno ognjišče kakor je na pr. v bratski češkoslovaški republiki, vendar pa je začetek že storjen in ga je treba v imenu splošnega kulturnega napredka le pozdraviti. V Novem Sadu je bilo te dni zaključeno prvo šolsko leto za nepismene vojakke iz južnih krajev naše države, ki so se v tej šoli naučili čitati in pisati. Poučevala sta jih dva novosodska učitelja in vojni svečenik Jevšič. Slične šole so obstajale tudi v nekaterih drugih mestih.

— 4 socialistični poslanci so glasom »Napreja« izključeni iz stranke in sicer gg. Golouh, Kopač, Tokan in Kisovar, ker dolgujejo stranki predpisane prispevke v znesku 18.476 din. 25 p. Izključene so tudi grupe okoli »Zarje« (Ljubljana) in »Enakosti« (Maribor). Zdi se nam, da bo potem precej malo ostalo.

— V Radencih je nameščen kot prov. okrožni zdravnik dr. Jan Sedlaček.

— Obmejne čete odpravljene. Kakor znano, je ministarstvo vojne in mornarice odredilo definitivno ukinitje takozvanih Pograničnih trup, v katerih so službovali večinoma pripadniki bivše Wranglove ruske armade. Radikalna stranka je napravila iz tega politično vprašanje, pa se je likvidacija zavlekla. Sedaj se že sestavljajo finančni oddelki, ki bodo prevzeli službo. Izročitev se mora izvršiti najkasneje do 31. oktobra t. l.

m Imenovanje. Začasni ravnaatelj mariborskega ženskega učiteljskega, g. Fran Voglar je imenovan za definitivnega ravnatelja. Čestitamo!

Vse zasebnike, ki zaposlujejo hišne posle, kakor: služkinje, sobarice, kuharice, pestunje, kočijaže, hlapee itd., opozarja Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, da so hišni posli v zmislu § 3. zakona o zavarovanju delavcev, razglašene v Uradnem listu od 18. junija 1922, od 1. julija 1922 dalje zavezani obveznemu zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode. Vsled tega se vsi taki delodajalci pozivljajo, da najkasneje do 30. septembra t. l. prijavijo vse hišne posle, ki jih zaposlujejo, v zavarovanje pri pristojnih poslovalnicah okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da se tako izognejo kazenskem postopanju v zmislu § 194. citiranega zakona, občutnim globam in povračilu oskrbnih stroškov. Prijavne tiskovine se dode pri vseh poslovalnicah proti povračilu nabavnih stroškov. Posli, ki opravljajo izključno ali po večini kmetijska dela, zavarovanju niso podvrženi. Ustna ali pismena pojasnila se dode pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani (zavarovalni oddelek) in pri vseh njegovih poslovalnicah.

Ptujske vesti.

Zanimiv plen je padel ptujski policiji v roke v soboto 30. sept. ob 3. uri zjutraj. Že delj časa je bila policija obveščena, da iz kleti Vinarije zmanjkujejo množine vina. Vendar se dolgo ni moglo priti krivicu na sled. To noč pa je stražnik v bližini Vinarije opazil priti iz poslopij Vinarije moško in žensko osebo, obe skrbno zaviti in ne navadno obsežni. Na stražnikovo začudenje sta čudna ponočnjaka začela bežati; ker pa sta bila obtežena oba skupaj s posodicami, ki so vsebovale 18 l vina, so bile seveda stražnikove noge hitrejšje in oba sta morala na stražnico. Moški je bil socialnodemokratski občinski odbornik ptujske občine g. Kaisersberger, ki je obenem bil uslužbenec Vinarije.

Ptujski okraj ima dne 19. oktobra t. l. od 9. ure zjutraj na sejmišču v Ptuj licencovanje in premiranje plemenskih bikov od 18 mescev starosti naprej. Premije so zelo visoke in sicer so najmanjše K 6000,—, najvišje pa K 20000,—. Potnine se bodo plačale vsem kmetovalcem, kakor tudi vprežne premije licencovanim bikom.

Prekmurske novice.

Sklepi demokratskih shodov v Prekmurju.

Na shodih, ki jih je priredila Demokratska stranka v Prekmurju dne 17. m. m. 1922 v Tešanovcih, Križevcih in Boddancih in kjer je govoril g. minister n. r. dr. Kukovec, so bile sprejete naslednje resolucije:

1. Zborovalci izrekajo ministru n. r. dr. Kukovcu svojo najlepšo zahvalo in priznanje za njegovo uspešno in neutrudljivo delo v korist Prekmurja in ga prosijo, naj še nadalje posveča Prekmurju vso svojo skrb.

2. Zahtevajo, da se takoj ustanovi marborska oblast, v čimer vidije garancije.

4. Prosijo, da se povrne carina za le-

3. Zahtevajo, da se takoj izplača že obljubljena carina, ki so jo naši Slavončani plačali za lani zaslužen in uvoženo žito.

4. prosijo, da se povrne carina za letos zaslužen in uvoženo žito onim delavcem, ki so jo plačali, predno je izšla naredba, da je uvoz tega žita prost.

5. Prosijo, da se zviša kontingent za izseljevanje Prekmurcev v Ameriko, katero prošnjo narekuje socialna beda v Prekmurju.

6. Zahtevajo, da se čimprej otvori promet po železnici na Madžarsko.

7. Zahtevajo takojšnjo gradnjo proge Murska Sobota-Ormož in, da se v delo vzamejo pri tej gradnji prekmurški delavci in obrtniki.

8. Zahtevajo, da se takoj zamenjajo pogranične trupe s finančno stražo ter da se izvede 10 kilometerska cona proti Avstriji in Madžarski.

9. Zahtevajo enake pravice in dolžnosti za vsa veroizpovedanja in nastavljanje luteranskih učiteljev na luteranskih šolah in izenačbo evangelske duhovščine s katoliško pri dotiranju s strani države.

10. Zahtevajo najstrožje izvajanje zakona o pobijanju draginje.

Dopisi.

Sv. Marjeta na Drav. polju. V soboto 7. t. m. nas zapusti radi premeščanja v Svečino naš velezaslužni g. nadučitelj Mohor. Bil je vrl delavec na narodnem polju in mu izrekamo tem potom najlepšo hvalo. Za časa svojega bivanja pri nas je ustanovil »Domačo knjižnico« in nam pomagal pri ustanovitvi Sokola. Vam Svečinci čestitamo, da dobite tako delavnega nadučitelja. Tebi, dragi, pa ključem ob odhodu vsi bratje in sestre krepki sokolski Zdravo!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Torej nočete končati z lažmi v »Stražik«, seve vas boli, ko vidite navdušenje in naprek Sokola. Iščete sredstva, da bi nas ubijali z lažjo, sodite nas po sebi. Pogledite si one fante z orlovskimi znaki, ki hodijo k dopoldanski službi božji klobase jest in se z vincom zalivat, cerkvi pa hrbet kažejo, ker so videli nas v njej. Sodili boste sami sebi, ko boste pogledali iz teme v luč.

Polenšak pri Ptujju. V 38. št. »Slov. Gospodarja« me je dopisnik, ki se previdno skriva za urednikovim hrbtom, nersramno obrekoval. Pozivam javno tega junaka, da se pokaže s svojim polnim imenom, da mu dam pri sodnji priložnost, zagovarjati se za svoje robato napolcevanje. Dokler si pa ta človek ne upa s svojim imenom na dan, ga pred vso javnostjo imenujem lažnika, obrekovalca in brezznačajneža. — Tone Fink, šol. vodja na Polenškaku.

Kapla ob sev. drž. meji. Fingiran roparski umor in dr. — V petek dne 8. sept. t. l. je bil za Kaplo usodepoln dan. Kaplski romarji vračajoči se z božjega pota pri Sv. Križu (Dravograd), so bili na čudovit način rešeni gotove smrti; dva osebnaj vlaka, polna romarjev sta hitela med Vuzenico in Vuhredom drug proti drugemu in bi gotovo trčila skupaj, da tega ne bi preprečil žel. črvaj, ki je ustavil vlak v katerem so bili tudi vsi Kaplčani v distanci dvajsetih korakov. — Istega popoldne je umrl nagle smrti zidar Balzam v gostilni Rudolfa Kašmana; zadržal se je s koščekom mesa, ki mu je običajlo v grlu. Mrtvega so prevedli na njegov dom. — Med 10. in 15. uro je prišel na orož. postajo najemnik Peter Sachernig ter naznanil, da je bil med tem, ko se je on mudil pri cerkvi na Kapli, okraden. Manjka mu 6000 K, novi čevlji in podplati. Žena pa mu leži v krvi na tleh z razbito črepinjo. Naše orožništvo je vzelo to dejstvo v znanje v nezaupnostjo, dasi je Sachernig omenil, da je bil preteklo noč tudi pri sosedu Čumanu poskušen vlom. O Sachernigu je znano, da je bil l. 1919. kolovodja pri napadu na tuk. orož. postajo, nato jo je pobrisal čez mejo in ostal 3 leta v Avstriji. Tam se je na stara leta zaljubil v dekle Elizabeto pri Krautwagnerju, s katero ima ljube-

zensko razmerje, dasiravno je zopet od Nov. leta pri svoji ženi na Kapli. Posledice tega so bili domači prepiri in nesložnost med zakoncema. Začelo se je zasledovanje in hišne preiskave, a sprva se ni dalo ničesar dognati. V nedeljo popoldan pa se je našla na podstrešju skriva, pred kratkim oprana delavna obleka Petra Sacherniga, na kateri pa so še bili znaki krvi. To dejstvo in izjava lastnega sina, da nihče drugi ni bil zločinec kakor oče, kateri je ob enem tudi ukradel sinov denar, je bil povod, da je bil Peter Sachernig aretiran in odveden v zapor. Preiskava se nadaljuje. Ob enem avizirano avstrijsko orožništvo ja zaslialo Sachernigovo ljubico onstran meje. Dne 25. sept. so našli kaplski orožniki na dnu napolnjene žitnice ukradene čevlje in podplati. S tem je podan dokaz, da je bil sum proti P. Sachernigu utemeljen. Vse tukajšnje prebivalstvo čaka v veliki razburjenosti na porotno razpravo.

Slovenska Bistrica. Tukajšnji zdravnik dr. Marcius izstavlja celo slov. strankam zdravniška spričevala v nemškem jeziku. To je že višek predrznosti. Priporočamo ga merodajnim oblastvom, da ga primerno podučje. Ne moremo pa razumeti, da ga celo nekateri slovenske rodbine kličejo, ko je vendar vsem znano, da imamo dobrega slov. zdravnika, takorekoč domačina, dr. Jagodiča. Jeli to zavednost in narodni ponos... — Cene najvažnejših življenskih potrebščin so tukaj neznesne. Največji izkoriščevalci so pa mesarji, ki prodajajo meso veliko dražje kot v Mariboru in v Ljubljani. Za storo kravje meso zahtevajo 52—54 pro kg. Dosti temu je krivo mestno prebivalstvo samo, ki to izsesavanje mirno gleda, mesto da bi vsak slučaj prekoračanja cen javilo okrajnemu sodišču. Skrajni čas je, da stopi pravilnik k zakonu o pobijanju draginje v veljavo. Pri nas bi bilo treba temeljite remedure in stroge kontrole, da se tem verižnikom vendar enkrat stopi na prsje.

o Vuzenica. Dne 15. oktobra t. l. priredi Sokol Muta-Vuzenica javni nastop svojih oddelkov in sicer ob 14. uri (2. uri pop.) na dvorišču narodne šole v Vuzenici. V slučaju slabega vremena je nastop dne 22. okt. Posebna točka: nastop s kiji. Prijatelji od blizu in daleč, prisrčno vabljeni! Zdravo!

Zidanimost. V soboto, dne 23. t. m. so pri večernem vlaku iz Ljubljane v Zagreb zasačili neko Danico Divjak, ko je reki gospej iz torbe akradila zlato verižico, legitimacijo in vozni listek. Izročili so jo sodnji na Laškem. — V torek 26. t. m. ponoči se je ustrelil električnik Stefan Laznik v glavo pod očesom, težko ranjenega so še po noči odpeljali v bolnico v Celje. Vzrok neznan.

Loka. Vtonil je v Savi 25. t. m. Fr. Matek, ko je s splavom vozil les proti Zagrebu. Splav se je razdril in Matek je zgimil v valovih. Bil je marljiv in v obče spoštovan mož.

Luče. V sredo ponoči so se splašili konji odličnemu narodnjaku g. Kolencu p. d. Jermanu iz Juvanja. Pri Strgarju niže Luč so odskočili v stran ter potegnili v globel za sabo voz, na katerem so se vozili gg. Prijatelj, Čuč, in Kolenc, katerega sopokopali končno pod seboj in ga hudo poškodovali. Drugi so odšli z manjšimi poškodbami. — Voz je bil popolnoma zdrobljen. Iz nevarnega položaja jih je rešil g. Podbrežnik, ki se je pripeljal za njimi. — Tukajšnje »Zadrugo« so morali ta tedem na ukrep iz Ljubljane zapreti. Pritčakovali smo to že dalje časa, in sem vam o prodaji gumijevih izdelkov svojemčasno že poročal. Da računni ne »štima« menda ni potreba še posebej povdarjati. Dični poslovodja »Don Juan di Papa« je seveda izginil. E, ja! To je tisto tamkaj — ono drugo žegen na katoliški podlagi!

Zidanimost. Tukajšnje orožništvo je zasačilo nekega Josipa Hadolina iz Hraštnika, ki je verižil z vtihotapljenim saharinom ter nekega strojevodjo Aug. Raka iz Maribora, ki je prodajal čevlje, ki so bili najbrž vtihotapljeni.

Radeče. Tukajšnji trgovec g. Čeplak je že precej časa opazal, da mu nekdo krade usnje in denar. Skril se je ponoči v trgovino ter se zaklenil. Čez malo časa odpre nekdo s pomarejenim ključem trgovino, ter se spravi k blagajni. V tem hipu ga je prijel Čeplak ter ga spoznal. Bil je nek mizar Z. Izročeni je bil sodišču.

Bočna, »Veličastnega« in »sijajnega« shoda g. Pušenjaka v Šekovi gostilni se je udeležila ogromna množica: 4 piši in beri: štirih mož in 3 (treh) žen, vstevši slučajno navzočega Cigalovega Anza s Pakl. Enak uspeh je imel dopoldne v Smartnem.

Gospodarstvo.

Agrarna reforma v Prekmurju.

Pravijo da je prvovrstne važnosti za Prekmurje vprašanje železniške zveze. Važnejše je vprašanje agrarne reforme!

Res, naše slabe prometne razmere so vzrok nekajodstotne večje druginje vsled prevoznih stroškov, in sitno je tistim, ki večkrat imajo opravka v od nas oddaljenem kraju, izdani višji odstotek pa v različni obliki ostane doma in nikakor ne slabi naše splošne plačilne moči.

Ide namreč za plačilno moč, za gospodarski blagor celega okraja — in če smo na tem stališču, priznati je, da naše plačilne moči ne povekša ta ali ona železniška proga, poveča jo pa pametna agrarna politika.

Zalibog — statističnih podatkov nimam, računati moram s povprečno točnimi podatki. Ne pišem za detaile, samo na veliko mislim navesti smernice naše, bolj povedano nam potrebne agrarne reforme in tu so povprečne številke tudi dobre, celo lahko pišem brez tega, da bi našel podatke v računih.

Vodilna misel mora biti ta: **okrepčati plačilno moč celega naroda.** Veleposelstvo, last ene družine, nikdar ne poveča plačilne moči celega naroda.

Če bi zadostno bilo človek in zemlja — agrarno reformo bi rešili ljudsko-šolski učenci. Povedali bi: dajte vsem zemljo in gotovo je. Zemlja je pa — po pisanju svetega pisma prokleta, razen delavskega človeka potrebuje še hrano, orodje, znanje in če našete moči sodelujo, le fakrat se napolni voz s snopjem ali s krompirjem.

Strokovno znanje, gospodarska moč, človek in zemlja, te štiri reči so temelj vsakega kmetijskega delovanja. In če ide to, da hočemo okrepiti naš kmetijski narod v gospodarskem smislu — ogoljujmo ga, če mu damo danes le zemljo — in zraven spričevalo njegove nesposobnosti, češ, tu ti je zemlja, pa si revež, kakšen si bil preje, torej nisi vreden zemlje!

Za enkrat — je nam pa le zemlja na razpolago — in zemlje lačen kmetijski narod, iz česar pa sledi, da je rešitev agrarnega vprašanja več kakor navadna igrača.

Zemljo mora dobiti oni, ki ima potrebno gospodarsko moč in ravno tako važne gospodarske izkušnje. Torej številni otrok in sploh družine je le v drugi vrsti pogoj za ugodno rešitev, gledati je na gospodarsko in strokovno moč.

Na tej podlagi približno 30% zemljepotrebni v Prekmurju ostane brez zemlje, demagogija pa kar zatrobi v za vsak slučaj pripravljen rog. Na tak način se pa vendar reši vprašanje čim večje produkcije in podkrepitve narodne plačilne moči.

Navedeni odstotek je po našem mnenju maksimalen in prepričani smo, da se s konsolidacijo naših razmer izdatno skrči. Saj je znano, da je še malo časa veliko število tistih, ki so zemlje lačni, pridejo pa — daj dobra sreča, da čim prej pridejo — tisti časi, da si za drugo delo tudi sposobni in voljni ravno tako zaslužijo svoj vsakdanji kruhek kakor ga zasluži danes vsak za silo-kmet.

Ostalo bi še vprašanje plačila. Brezplačno ali pa za denar in za kakšno ceno je dati ljudem v roko zemljo?

Prj tej točki smo popolnoma drugega mnenja, kakor naši domači konzervativci.

Ni res, da so od kmetov vzeli vsó svojo zemljo grofi, pa tudi ne drži, da bi božji ali človeški zakon odobrili in za upravičen zahteval način, kako so jo dobili oni v roko. O tem sicer zgodovina pove svoje. In če so res nekaj zaslužni bili predniki naših grofov pred Bogom in pred ljudmi, mora zadostno biti to, da so čez tisoč let nemoteno živeli po gosposko, oni kmetje pa so v potu svojega obraza orali in sejali, živeli slabše socialno življenje kakor tiste živali, ki njim pravimo gosposki psi.

Socialna pravičnost pa pravi — da brez plačila ne bo zemlje, toda ne plačaš

naš kmečki narod grofom! Plačaš, da bi iz tvojega denarja ustanovili industrijo, šole, bolnice — in celo, če je res potrebno, podpirali tiste, ki te učijo, da ljubi in spoštuj Boga, narod in tvojega kralja.

Kaj pa z gradi? Tisti bodo naši narodni domi, naše šole, naše bolnice, sirotišnice! P. D.

Deset zapovedi za konjerejce.

Skušnja nas uči, da čim več konj dela, tem večje nege je potreben. To velja zlasti za kmečke konje v poletju. V naslednjem podajemo 10 zapovedi v korist konjem in ljudem:

1. V poletni vročini pokrivaj vsakega svojega ljubljena za lahko odejo ali mrežo, da ga ubraniš pred mrčesom.

2. Čezušnice iz sukna so neobhodno potrebne, zlasti zjutraj in zvečer, ko komarji vršijo.

3. Ne maži kože z raznimi »olji« ali mažami, ker koža in dlaka le prehitro škodo trpita.

4. V poletnem času ne obrezuj repa in grive, ker sicer žival oropaš naravne obrambe.

5. Ne napajaj živali nikdar prevroče; če pa je treba na vsak način napojiti, naj žival jemlje vodo le v malih požirkih skozi zobovje.

6. Čim največkrat umivaj živali rep in grivo temeljito z uporabo mila.

7. Umivanje ali kopanje je za konja poživiljenje. Seveda se s tem prah ne odstrani in ga je treba s suhe kože izkrtati. Kopati vroče konje v mrzli vodi (pod 12 stopinj Celzija) je škodljivo.

8. Po kopanju vodi konja na solncu, da se ne prehladi.

9. Konjem, ki cel dan hodijo po prašni cesti, izumij zvečer nosnice z gobo in vodo. Ravnotako potrebno je v poletju, pa tudi v zimi, izumivanje spolovil.

10. Ob suhem vremenu postavi konjska kopita trikrat v tednu po 5 minut v mrzlo vodo, da se navzamejo moče. Da voda v kopitih prehitro ne izhlapi, namaži kopito z mastjo, dokler je še mokro. Podkve obnovi vedno takoj, ne pusti konja delati, če je izgubil podkve.

Povite telice.

Iz telic je treba vzgojiti dobre molzne krave, ne pa živali za mesarja. Naša naloga je tedaj, da z vso našo rejo vplivamo na to, da se razvijajo iz telic dobre molznice. S tem pa ta naloga nikakor še ni rešena, če odbiramo teličke od dobrih molznih krav in dobrih plemenjakov. To je sicer prvi in glavni pogoj, a treba je še drugih pogojev. Vsa vzgoja se nam še lahko skazi, če ne vplivamo tudi sami z vso našo rejo na to, da nam odrastejo teličke v dobre živali. Vsa naša reja mora biti namreč v takih slučajih kakor pravimo smotrna in mora imeti ta cilj pred seboj, da dobimo iz telic dobre živali, dobre za pleme in dobre za molžo.

Pri reji telic je treba zaradi tega nekoliko drugače postopati kakor pri vzreji bikov ali juncev. Dočim je treba imeti bikca dalje časa pri mleku in ga je treba tudi pozneje bolj krepko rediti, je treba pri telicah manj močne vzreje. V naših razmerah bi morala biti reja telček v prvi mladosti vsaj tako močna kakor je danes pri bikcih, dočim bi se morala pri bikcih podaljšati. Do pol leta bi morala biti reja telic sploh močna in bi se morala do tega časa podpirati na vsak način z močnimi krmili. Šele po tem času je preiti na navadno suho krmo, oziroma na pašo.

Nikjer se take živali tako dobro ne počutijo in tako ugodno ne razvijajo kakor na paši. Tam imajo mlade živali vse potrebne pogoje za svoj razvoj. Zunaj na paši se izravnavajo oblike, zunaj se razvijajo vse dobre lastnosti za poznejšo plemensko sposobnost in porabnost za užitek. Telice se razvijajo pri taki reji tudi najboljše v zadnjem in trebušnem delu života. Po končani paši jih je pa pozimi rediti ob objinovitvi suhi krmil in zadostnem gibanju, da se nam prav razvijajo.

Telice morajo biti v trebušnem delu bolj razvite kakor pa bikci. Če so leto stare telice preveč povitega života, nam taka reja ne odgovarja. Žal, da se na to pri nas premalo gleda in da se poklada krma, kakršna je in kakor nanaša zaloga. Navadno vsej živini enako. Vsled tega se večkrat opaža, da imajo na prvi tej priči trebušatega bikca, pri drugi

pa preveč povite telice. Ko bi imelo biti ravno nasprotno! Kaj ni škoda za tako telico, če je od dobre krave, pa jo z našo nesmotreno rejo tako daleč spravimo, da jo dobi navsezadnje mesar v roke, ker se preveč zredi, ker se noče obrežiti ali pa ostane sploh slaba za pleme in za molžo? Ne smemo v tem slučaju vso krivdo valiti edino le na naravno ali posebno razpoloženje take živali, ampak pripisati si moramo tudi sami sebi take neuspehe, ker je bila vsa naša reja premalo smotrna. Razvoj telic moramo opazovati in zasledovati. Pri tem je vpoštevati vse naravne njene podrobnosti, ki se kažejo v razvoju života in životnih oblik. Le na ta način bomo tudi lahko popravljali napake, ki se pojavljajo v razvoju života vsled našega napačnega krmljenja in oskrbovanja. Vso rejo in ves razvoj je treba s potrebnim zanimanjem zasledovati. Če bomo pa prepuščali mlade živali same sebi in svoji usodi, potem je le naravno, če bomo dobili tudi take živali, ki bodo bolj za mesarja kakor za rejo. Povite telice z nerazvitim ovimljem so ravno tako malo kazne za rejo kakor vampasti bikci! Vzrok smo pa v večini sami.

Hlevska živina in pašna živina.

Pri naši živini moramo razločevati hlevsko živino od pašne živine. Pašna živina raste na paši in je vajena paše. Tako živino imamo po pašnih krajih. Živina je bolj utrjena, ker se bolj naravno preživlja. Lahko trdim, da je ta živina za plemenske svrhe in za užitek bolj sposobna, radi tega, ker odgovarja ves način reje potrebam in zahtevam njene narave. Po pašnih krajih imamo radi tega ne le najboljše goveje pasme, ampak na splošno tudi najboljšo plemensko živino. Naravno je, da so te živali tudi lepše ustvarjene. Zunaj na paši se kosti od mladega ugodno razvijajo, vsled česar dobi život vse bolj pravilne oblike. To dela hoja za pašo, to dela pa tudi naravna prehrana na paši, ki je živini najbolj prikladna.

Ves drugačen je položaj pri hlevski živini, ki jo redimo po drugih naših krajih, kjer nam manjka pašne prilike. Ta živina je navezana na življenje pri jaslih. Lahko si predstavljamo to razliko, če mora živina leto in dan tičati po naših hlevih, zlasti če pomislimo, kako so v pretežni večini tesni, nizki, temni, vlažni itd. Nič čudnega, če nima hlevska živina tistih oblik in če nam ne daje tistega užitka, kakor ga daje pašna živina. Kako naj se pa razvijajo ravne noge in ravna hrbtišča, če obstoji vse gibanje teh živali le v tem, da vstajajo in polegajo? Kako naj se ravnajo hrbti, če se mora mlada žival spenjati in stegovati v jasli ali pa gori v gare? Nič čudnega, če »jih manjka« za plečeti. In kako naj se ravnajo noge, če mora žival česče višje ležati in stati z zadnjim koncem kakor pa s prvim? Čudno bi bilo nasprotno, če te živali ne bi imele krivih nog! Še dobro, da se nam pri taki reji živali tako razvijajo! Pri taki hlevski reji je treba v naših razmerah porabiti vsako priliko, da pridejo živali ven, da se saj nekoliko izprehodijo.

Za mlade živali je pa naravnost življenska potreba, da pridejo ven, in če ni nobene druge prilike, naj se živali spuščajo vsaj v ograjene prostore, v tako imenovana tekališča, da se ondi po potrebi naskačejo in sprehodijo. Sicer se nam živali ne morejo ugodno razvijati.

Naša hlevska živina se rada izboljšuje s plemenjaki iz pašnih krajev. Prav tako! Na ta način se kri oživlja in izboljšuje. Na ta način se vcepijo dobre lastnosti pašne živine, ki manjkajo naši hlevski živini. Na vsak način pa moramo v tem slučaju skrbeti, da se tako vcepljene lastnosti tudi razvijajo, ohranijo in vkoreninijo. Dosegli bomo to s tem, da bomo vsaj pri mladini skrbeli kolikor mogoče za pašne prilike. Pa tudi pri odrasli hlevski živini je skrbeti za potrebno gibanje, bodisi da izrabljamo pridno vsakojake pašne prilike, da jo gonimo na vodo ali pa tudi, da jo vpregamo in rabimo za delo.

—o—

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA ZAGREB

podružnica MARIBOR, Gosposka ul. št. 24

Telefon ravnatelja 317

Telefon menjalnice 318

USTANOVLJENA LETA 1846

Delniška glavnica K 200.000.000.— Rezervni zaklad K 130.000.000.—

VLOGE: K 2.500.000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n/S, Celje, Crikvenica, Cakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevića, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ogulin, Osijek Gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun. — — —

Ekspoziture: Osijek Dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnica: Zagreb, Ilica 5. — — —

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. Izdaja 4 1/2 % založnice, koje imajo pupilarnost, varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno. — — —

Vzdržuje zvezo z vsemi prvovrstnimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Ameriki. — — —

Brzovjavni naslov:

PRASTEDIONA

g Izvoz našega vina v Češkoslovaško republiko. Najtežji korak je započeti. Imamo dogovorjen kontingent 150.000 hl vina, ki ga smemo tekom enega leta uvoziti v Češkoslovaško. Na nas je sedaj ležeče, da ta dogovor izkoristimo. Ako bodemo čakali s prekrižanimi rokami, da pridejo k nam češki trgovci in vprašajo, če imamo kaj vina na prodaj, dolgo bomo čakali in malo prodali. Tako lahko preteče eno leto in naš izvozni kontingent ostane samo na papirju, ne izčrpan. Sedaj je na naših vinskih trgoveh in eksporterjih ležeče, da pokažejo, kaj znajo. Doslej smo, žal, opazili, da so mnogi od njih bolj razpoloženi za uvoz tujega cenejšega vina k nam, kakor da najdejo naši izborni vinski kapljici odjemalca v tujih krajih. — Mnogo smo zamudili v tem oziru, pa sedaj ne smemo več odlašati. Treba je iti takoj na delo. Seznaniti moramo češke trgovce in češko publiko z našimi izbornimi vini. Pokazati jim moramo, kar imamo najboljšega in obdržati jih moramo kar najbolje in kar najsolidnejše, da si zasiguramo trajne in dobre odjemalce. Zato tudi ne smemo prepustiti izvoza vina nesolidni špekulaciji, temveč je potrebno, da otvorimo izvozno združenje naših najboljših in najagilnejših eksporterjev. Treba bo, da si sami ustanovimo v Pragi in drugod v češkoslovaški republiko svoje zaloge ali pa vsaj preskrbimo solidne zastopnike, tako da imamo garancijo, da dobi češka publika naša vina v roke taka, kot so. Vse dosedanje izkušnje kažejo, da so naša vina na češkem trgu v največji meri sposobna za konkurenco. Izkoristiti moramo to ugodno situacijo v blagor našega vinogradništva in v blagor naše izvozne vinske trgovine. Kot važen korak v tej smeri smatram, da se ponovno snidejo vsi oni, ki se za

izvoz naših vin interesujejo. Kot član komisije, ki je dogovarjala izvozni kontingent vina z delegati češkoslovaške republike, kakor tudi kot poznavalec razmer na češkem vinskem trgu vabim vse interese, to je vinske trgovce, vinogradnike in tovariše strokovnjake, naj se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. ob 2. uri popoldan v prostorih državne vinarske šole v Mariboru. Na tem sestanku podal bom interesentom vsa potrebna pojasnila v tej važni zadevi. — B. Skalicky.

g Hmelj. Pismo iz Žateca, ČSR, dne 21. 4. 1922. Cenjeno hmeljarsko društvo v Žatecu. Sprejel sem Vaše zadnje poročilo — a žalibog Vam o hmeljski trgovini ne morem kaj več poročati kakor to, kar obsegajo naša pismena poročila. Rad bi Vam poročal brzojavnim putem vsako izpremembo v hmeljski kupčiji, a žalibog dosedaj nisem imel prilike za to, ker je vsa kupčija le mirna. Naš okoliš je letos pridelal 70 do 80.000 starih stotov (po 50 kg); vrh tega imamo še 5000 stotov lanskega pridelka in približno 20 do 30.000 stotov hmelja še starejših letnikov. Enoletni konzum naših pivovarn znese približno 30.000 stotov hmelja; ostane nam torej še precejšnja množina za izvoz. Z Anglijo bo letos komaj kaj kupčije, ker ima sama prebitek hmelja. Amerika ima 150.000 stotov hmelja za izvoz pripravljenega — a Nemčija, katera bi naš hmelj rabila, ga ne more kupovati, ker je kurz marke prenizek in ker znese carina 11.000 M za 50 kg. Vrh tega pa še vprašanje glede uvoza hmelja v Nemčijo ni rešeno. Vsa kupčija je mirna in se plačuje za prima po 600 Kč, za sekunda pa 500 Kč. — Kupuje se pa tudi po 450 in 400 Kč za 5 kg. Mnogo občin je že razprodanih. Drugega Vam pa nimam poročati. Veselilo bi me, ako bi mi hoteli

poročati, kako je v Jugoslaviji v hmeljski kupčiji. S slovanskim pozdravom A. Černy I. r., ravnatelj Zaveza hmeljarskih društev.

g Produktna borza: Novisađ, dne 30. sept. pšenica bačka Din. 375.—, sremska Din. 380.—; ječmen: bački Din. 340.—, sremski Din. 345.—; oves: bački Din. 285.—, sremski Din. 290.—; koruza: bačka Din. 325.—, sremska Din. 330.—; fižol: beli (novi) Din. 350.—, pisani (novi) Din. 340.—; moka: 0 (z vrečo bačka Din. 570.—, za kuho bačka Din. 545.—, krušam št. 5 (z vrečo) bačka Din. 490.— otrobi: pšenični (z vrečo) bačka Din. 190.—, pšenični (z vrečo) srbski Din. 185.—; orehi: bosanski Din. 650.—, čebula Din. 300.—, tendenca: nestalna.

g Izvozna statistika Jugoslavije za prvo polovico l. 1922. Glasom vesti beograjskih listov je ministrstvo za trgovino in industrijo zaključilo statistiko o izvozu iz naše države za prvo polovico tekočega leta. Glavni izvozni artiklji so bili: les, sir, jajca, živina, mesni izdelki, vino, konoplje, fižol, moka, koruza in žito. Skupna vrednost izvoženega blaga je znašala 1.631.483.555 Din. V primeri s prvo polovico prejšnjega leta 1921. je bil letošnji izvoz po vrednosti za 471.431.573 Din. večji.

Razno.

— **Služkinja ukradla nad eno milijardo kron.** Iz Dunaja poročajo, da je služkinja nekega ravnatelja tovarne avtomobilov ukradla svojem gospodaru razne dragocenosti, zlatino, obleko in denar v skupni vrednosti nad eno milijardo kron (avstrijskih seveda) in brez sledu izginila. Okradeni je razpisal nagrado 10 milijonov kron in razentega še 10% od vrnjenega blaga.

— **Težka avtomobilska nesreča** se je te dni pripetila na južnem Tirolskem. Iz Trenta se je peljalo mnogo izletnikov s tovornim avtomobilom čez Feltre. Na nekem mostu je avtomobil zavezil v ograjo ter padel v globok jarek. Sedem oseb je ostalo na mestu mrtvih, od ostalih 26 ranjenih je 12 med potom v bolnico umrlo.

— **Nesreča jugoslovenskega avijačnika v Južni Ameriki.** O priliki zadnje ustaje v republikli Paraguay v Južni Ameriki je eksplodiral ravno nad ustaško vojsko motor pilota Antuna Kuzmaniča, paraguayskega Hrvatata, vsled česar je ta padel na tla ter se ubil. Kuzmanović je bil vojaški pilot republike.

— **Kako pospešuje Ogrska zidavo novih stanovanj?** Ogrska vlada je izdala naredbo za pospeševanje zidave novih stanovanjskih hiš. Po tej naredbi bodo najemniki stanovanj, kateri plačujejo visoki premoženjski davek, pozvani, da zidajo lastne stanovanjske hiše. Ako v gotovem roku ne ugodijo tej zahtevi, imajo hišni lastniki pravico, povisati (neomejeno visoko) stanarino, ali pa celo odpovedati stanovanje. Vsi inozemci z zadostnim razpoložljivim kapitalom, ki so prišli po 1914. letu v Budimpešto, bodo pozvani investirati del svojega kapitala pri družbah za gradnjo novih stanovanj. V obratnem slučaju se jim takoj ukine dovoljenje za bivanje v Madžarski. Nove zgradbe so proste davka 14 let.

Staro lito železo

v vseh množinah kupujejo
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani 90

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja 63

ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandr. c. 57

Visoko nagrado

dobi, kdor ve kaj o lovskem psu (Vorstehpsici), srednje velikosti, čokoladne barve, kratke dlake, na prsih s sivo-belo liso, sliši na ime „Heksi“ in se prosi, da sporoči čimprej na spodaj označeni naslov. Psica se je zatekla 23. septembra iz Murske Sobotice. Ako je kdo psico našel ali ve povedati, kje se ista nahaja, dobi visoko nagrado in naj o tem sporoči na žandarmerijsko postajo v Murski Soboti. 91

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo. 5

Cene nizke, postrežba točna.

Jadranska banka Beograd

Delniška glavica: Din. 60 milijonov. Rez. glavica: Din. 30 milijonov.

PODRUZNICE:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Hercegnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Šibenik

Tržič

Zagreb

Amerikanski oddelek. Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK: Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Oskrbnik

za sadonosnik in vinograd se išče.

„Ussar-Hutter, Ptuj.“ 92

Posestvo

Hiša, gospodarsko poslopije, klet, 5 oralov njiv in travnikov, sadonosnik, 1½ oralu lepega gozda, redi se lahko 3 goveje živali in več svinj. Cena 140.000 Din. Več pove IVAN VUČKO, posestnik Rogoznica št. 6. p. Ptuj. 89

POSESTVO V BREZOVCIH

št. 64, obstoji iz lepega vinograda, gozda, njiv, pašnika, košenina i. t. d. se proda. Natančno pojasnilo daje JOSIP TETIČKOVIČ, v Brezovcih št. 64. p. Sv. Barbara, Haloze. 87

Gostilna

se išče v najem ali na račun. Naslov pove uprava lista v Ptujju. 88